

Vastaus kirjalliseen kysymykseen KKV 290/2024 vp

Vastaus kirjalliseen kysymykseen poliisin joukkojenhallinnan koulutuksesta

Eduskunnan puhemiehelle

Eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ssä mainitussa tarkoituksessa Te, Arvoisa puhemies, olette toimittanut asianomaisen ministerin vastattavaksi kansanedustaja Inka Hopsun /vihr näin kuuluvan kirjallisen kysymyksen KKV 290/2024 vp:

Millainen joukkojenhallinnan koulutus poliiseille annetaan tällä hetkellä,

onko suunnitteilla kehittää ja laajentaa poliisien joukkojenhallinnan koulutusta erityisesti mielenosoitustilanteiden asiallisen ja oikeasuhtaisen hallinnan osalta ja

miten varmistetaan, että poliiseilla on riittävä tieto ja osaaminen kokoontumisvapaudesta ja sen rajoittamisesta, jotta poliisin toiminta mielenosoitusten yhteydessä on oikeasuhtaista ja perusoikeuksia kunnioittavaa sekä samalla heidän omat oikeutensa turvaavaa?

Vastauksena kysymykseen esitän seuraavaa:

Kokoontumislain (530/1999) on säädetty kokoontumisvapauden turvaamisesta. Säännöksen mukaan poliisin tehtävänä on turvata kokoontumisvapauden käyttämistä ja valvoa, että järjestäjä ja puheenjohtaja täyttävät kokoontumislain mukaiset velvollisuutensa, sekä ryhtyä tarvittaessa toimenpiteisiin järjestyksen ja turvallisuuden ylläpitämiseksi yleisessä kokouksessa ja yleisötilaisuudessa. Poliisi voi esimerkiksi kokoontumislain perusteella antaa ohjeita ja määräyksiä mm. yleisen järjestyksen ja turvallisuuden ylläpitämiseksi. Poliisi suorittaa tehtävänsä ensisijaisesti neuvoin, kehotuksin ja käskyin. Tämä on lähtökohta myös kokoontumisvapauden käyttöä turvattaessa.

Yleinen kokous on kokoontumislain mukaan järjestettävä rauhanomaisesti sekä osanottajien tai sivullisten turvallisuutta vaarantamatta ja heidän oikeuksiaan loukkaamatta. Muun muassa silloin, jos yleisen kokouksen järjestäminen ilmoitetussa paikassa vaarantaa ihmisten turvallisuutta tai häiritsee kohtuuttomasti sivullisia tai liikennettä, poliisi voi yhdyshenkilön kanssa neuvoteltuaan osoittaa kokouksen siirrettäväksi toiseen, kokouksen tarkoituksen kannalta sopivaan paikkaan. Poliisin on siten kokoontumisvapautta turvatessaan huomioitava paitsi yleisen järjestyksen ja turvallisuuden ylläpitäminen myös muiden kuin mielenosoitukseen osallistuvien oikeudet.

Joukkojenhallinta on osa poliisin perustoimintaa, jota tekee siihen koulutuksen saanut henkilöstö. Kokoontumisvapauden käyttöön puuttuminen poliisin joukkojenhallinnan keinoin on sinänsä poikkeuksellista. Joukkojenhallinnon peruskoulutus, jatkokoulutus ja toimintaan liittyvät seminaarit järjestetään Poliisiammattikorkeakoulussa. Poliisiyksiköt järjestävät myös työpaikkakoulutusta. Koulutuksessa annetaan valmiudet toimia joukkojenhallintatehtävissä ja osaamista lisätään jatkokoulutuksessa.

Perus- ja ihmisoikeuksien toteutuminen on turvattava kaikenlaisilla poliisitehtävillä, siis myös joukkojenhallinta tehtävillä. Tämä huomioidaan poliisin koulutuksessa.

Perus- ja ihmisoikeudet on huomioitu poliisitutkinnon opetussuunnitelmassa. Poliisialan ammatikorkeakouluopinnot eivät sisällä opintokokonaisuutta, joka keskittyisi pelkästään poliisin tehtävään turvata kokoontumisvapauden käyttämistä. Koulutusta ei ole myöskään kehitetty pelkästään tästä näkökulmasta, koska perus- ja ihmisoikeudet liittyvät kaikenlaisiin poliisitehtäviin.

Poliisihallitus seuraa poliisin toimintaa mielenosoituksissa ja ryhtyy itse selvittämään poliisin toimenpiteitä joko laillisuusvalvonnan keinoin tai muutoin, jos se katsoo sen olevan tarpeellista esimerkiksi poliisitoiminnan kehittämiseksi. Poliisitoiminnan kehittämisessä huomioidaan poliisiin kohdistuvat vaatimukset, muuttuva lainsäädäntö, ihmisoikeussopimukset ja niiden tulkintakäytäntö sekä laillisuusvalvontakäytäntö.

Helsingissä 26.7.2024

Sisäministeri Mari Rantanen

VN/20622/2024-SM-2

Seuraavat henkilöt ovat allekirjoittaneet tämän asiakirjan sähköisesti /

Följande personer har undertecknat denna handling elektroniskt /

This document has been signed electronically by the following persons: